

своїх дій; 2) соціальну значимість вчинених нею дій, тобто їхню суспільну небезпечність; 3) причинний зв'язок між своїми діями та їх суспільно небезпечним результатом.

На сьогодні формула неосудності складається з двох частин: медичного та юридичного критеріїв. Ці два аспекти чітко закріплені в законодавстві.

Медичний (біологічний) критерій неосудності пов'язаний із хворобливою природою психічного розладу здоров'я людини. До таких видів розладу належать хронічне психічне захворювання, тимчасовий розлад психічної діяльності, недоумство чи інший хворобливий стан психіки (ч. 2 ст. 19 КК України). Варто зазначити, що наявність медичного критерію ще не дає підстави для отримання висновку про неосудність особи, а є тільки підставою для встановлення юридичного критерію, за яким вже остаточно визначається стан неосудності.

Юридичний критерій неосудності свідчить про глибину ураження психіки особи та виражається у нездатності особи усвідомлювати характер та суспільну небезпеку діяння (бездіяльності) та у нездатності особи керувати власною поведінкою сааме внаслідок наявності психічного захворювання, тобто медичного критерію.

Осудність та неосудність – це реальні правові явища, проте своє вираження в законі вони знаходять лише у вигляді понять, які позначають відповідними правовими термінами.

Отже, правильне визначення змісту цих понять залежить не тільки від їхнього функціонального призначення у кримінально-правовому регулюванні, але й від того, наскільки адекватно їхні ознаки будуть відображувати інтелектуально-вольові процеси психічної діяльності людини. Тому питання «осудності» та «неосудності» як кримінально-правових категорій, а також відмінностей між ними і реалізація в практичному застосуванні залишаються відкритими та потребують законодавчого закріплення.

Одержано 28.04.2019

УДК 343.614

Наталія Іванівна БОЖКО,

курсант групи Ф2-201 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Фіалка М. І.

СПОСІБ УЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ ЯК ОBOB'ЯЗKOBA OЗHAKA ДОВЕДЕННЯ ДО САМОГУБCTBA

Особливої актуальності нині набуває проблема кримінально-правової оцінки діянь інших осіб, причетних до самогубства. В деяких випадках самогубство може бути наслідком попереднього, спрямованого на нього, соціально небезпечної поведінки інших осіб. Крім того, не виключені випадки використання витончених і підступних способів позбавлення життя іншої особи, коли фактично вчинене вбивство зовні виглядає як інша подія – самогубство. Такі діяння потрапляють в поле зору кримінального законодавства.

У Кримінальному кодексі України (далі – *КК України*) передбачено спеціальну норму, яка встановлює відповідальність за суспільно небезпечні діяння, інспірує самогубство або спробу вчинення самогубства: доведення до самогубства.

Доведення особи до самогубства або до замаху на самогубство, що є наслідком жорстокого з нею поводження, шантажу, примусу до протиправних дій або систематичного приниження її людської гідності саме це прописує законодавець у ст. 120 КК України.

Об'єктивна сторона даного злочину характеризується суспільно небезпечним діянням, суспільно небезпечним наслідком, причинно-наслідковим зв'язком та способом вчинення злочину.

Говорячи про спосіб вчинення злочину необхідно усвідомлювати той факт, що саме діяння, яке пов'язане з доведенням до самогубства або до замаху на самогубство, є наслідком реалізації певного способу вчинення такого діяння. При цьому, в кримінальному законі він передбачений в певних формах, а саме: жорстокого поводження з особою; шантаж особи; систематичне приниження людської гідності особи; систематичний протиправний примус до дій, що суперечать волі особи; схиляння до самогубства; інші дій, що сприяють вчиненню самогубства.

Розглянемо, як може проявлятися вищезазначена ознака в об'єктивній реальності.

Жорстоке поводження з особою може проявитися у безжальних, грубих діяннях винного, які спричиняють потерпілому фізичні чи психічні страждання – позбавлення їжі, сну, систематичне нанесення тілесних ушкоджень, примус до вчинення дій сексуального характеру.

Шантаж особи: вимагання, що здійснюється до певної особи, з метою вчинення певних дій на користь особи, що здійснює шантаж.

Систематичний протиправний примус до дій, що суперечать волі особи: домагання від іншої особи шляхом погрози, насильства чи інших подібних дій вчинити дії, які заборонені чинним законодавством.

Систематичне приниження людської гідності особи: багаторазові образи, глумління над потерпілим, цькування, поширення наклепницьких вигадок, інші принизливі ставлення до потерпілого.

Схиляння до самогубства: будь-які умисні ненасильницькі дії, спрямовані на те, щоб збудити в іншій особі бажання чи добитися від неї згоди вчинити суїцидальні дії (умовляння, пропозиція, надання порад, прохання, лестощі, примушування, переконання, залякування, підкуп, обіцянка винагороди або іншої вигоди, погроза припинити шлюбні або дружні відносини тощо).

Інші дії, що сприяють вчиненню самогубства: шкідливі дії фізичного, психологічного, економічного, юридичного тощо характеру, які були психотравмуючого характеру та мали наслідком самогубство потерпілого.

Одержано 22.04.2019

